

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת דן אילוז

פ/25/3520

הצעת חוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון – שינוי הגדרת הנגב), התשפ"ג–2023

תיקון סעיף 1 .1 בחוק הרשות לפיתוח הנגב, התשנ"ב–1991¹, בסעיף 1 –

(1) במקום ההגדרה "הנגב" יבוא :

"הנגב" – מחוז הדרום כפי שנקבעו גבולותיו בהודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאורי גבולותיהם, שבתוקף מזמן לזמן לפי סעיף 3 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח–1948²; "

(2) במקום ההגדרה "רשות מקומית" יבוא :

"רשות מקומית" – עירייה, מועצה מקומית או מועצה אזורית."

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרתו של החוק המוצע היא להשוות ולבצע התאמות בין חוק הרשות לפיתוח הנגב, התשנ"ב–1991 (להלן – חוק הרשות לפיתוח הנגב) ובין חוק הרשות לפיתוח הגליל, התשנ"ג–1993 (להלן – חוק הרשות לפיתוח הגליל). לפיכך, מוצע לקבוע כי גבולות הנגב ייקבעו על פי חלוקת שטח המדינה למחוזות, בדומה לאופן שבו נקבעו גבולות הגליל בחוק הרשות לפיתוח הגליל, ולא בהסתמך על שיטת מדידה מיושנת שאינה נמצאת בשימוש יותר. חוק הרשות לפיתוח הנגב וחוק הרשות לפיתוח הגליל התקבלו בסמיכות יחסית של כשנתיים ולמרות שמהותם זהה – פיתוח אזור גאוגרפי מסוים, בקביעת גבולותיהם הם מתבססים על שתי שיטות מדידה גאוגרפיות שונות.

הלכה למעשה, כבר בחוק הנגב, התשמ"ו–1986 (להלן – חוק הנגב), נקבעו גבולות הנגב על פי חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאורי גבולותיהם. בעת חקיקתו של חוק זה, שהוחלף על ידי חוק הרשות לפיתוח הנגב, נקבע כי הנגב הוא נפת באר שבע כאמור בהודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאורי גבולותיהם. דהיינו, כבר במסגרת חוק הנגב, הגדרת הנגב התבססה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולא בהתבסס על שיטת קסיני-סולדנר.

הסיבה לשימוש בשיטת קסיני-סולדנר, הידועה בשם רשת ישראל הישנה, בהגדרת הנגב בחוק הרשות לפיתוח הנגב אינה ברורה דיה. יצוין כי שיטה זו נקבעה על ידי המנדט הבריטי בשנת 1922 והתבססה על מדידות טריאנגולציה שביצעו הבריטים בארץ ישראל. בשנת 1994, אגף המדידות, כיום המרכז למיפוי ישראל, החליט לשנות את שיטת המדידה הנהוגה ולהחליפה ברשת ישראל החדשה שהפכה לרשת

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 26.

² ע"ר 2, תוס' א', עמ' 1.

הרשמית של ישראל. רשת ישראל הישנה, שעליה התבסס חוק הרשות לפיתוח הנגב, הוחלפה כי הכילה פגמים רבים שנגרמו בשל שימוש במכשירי מדידה לא מדויקים. כמו כן, הקביעה כי גבול הנגב ייקבע בקו 115 לפי רשת ישראל הישנה, יצרה עיוות נוסף ואף הפליה בין רשויות מקומיות. לפי ההודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאורי גבולותיהם, מחוז הדרום כולל את נפת באר שבע ואת נפת אשקלון. בתוך השטח שנקבע מדרום לקו 115, נכללות כל הרשויות המקומיות בנפת באר שבע, ואילו נפת אשקלון פוצלה, כך שחלק מהרשויות המקומיות שבה נכללות בנגב וחלק מהן אינן נכללות בו. לשם המחשה, שדרות, חלק מיישובי חוף אשקלון, קריית גת, לכיש, חלק מיישובי שפיר ושער הנגב נכללות כיום בנגב, בעוד שאשקלון, אשדוד, קריית מלאכי, באר טוביה ויואב לא נכללות בשטח הנגב, על אף שגם הן משתייכות לנפת אשקלון. הגדרת הנגב כמחוז הדרום, תביא להכללה מלאה של כל הרשויות המקומיות שנכללות בנפת באר שבע ובנפת אשקלון.

נוסף על כך, תיקון הגדרתו של הנגב כך שייחשב כמחוז הדרום, יהלום את מדיניותה של ממשלת ישראל כפי שבאה לידי ביטוי בהחלטת הממשלה מספר 2025, שעניינה תוכנית רב שנתית לפיתוח הדרום. בהחלטה זו נקבע כי התוכנית תחול על כל יישובי הדרום, למעט יישובי עוטף עזה ואילת שקיבלו מענה בהחלטות ממשלה נפרדות. ההתייחסות בהחלטת ממשלה זו היא לדרום כאל מקשה אחת, לרבות רשויות מקומיות בנפת אשקלון. בהחלטת הממשלה מפורטים שיקולים המאפשרים להכריז על כל יישובי הדרום כאזור עדיפות לאומית, בין היתר צפיפות האוכלוסייה, פערים ברמת החינוך, ההשכלה והתעסוקה והמצב הביטחוני. על כן, החלטת ממשלה זו מלמדת על הצורך להתייחס אל מחוז הדרום של מדינת ישראל כאל יחידה גאוגרפית אחת.

המצב הביטחוני בדרום הארץ בשנים האחרונות מדגיש את חשיבותה של הכללת רשויות מקומיות נוספות בתחומי הנגב, כך שיוכלו להיכלל בפעולותיה ובתוכניותיה של הרשות לפיתוח הנגב לפיתוח כלכלי וחברתי. רשויות מקומיות הממוקמות בדרום בסמיכות לרשויות מקומיות המוגדרות כנגב, דוגמת אשדוד ואשקלון, נמצאות גם כן תחת איום הרקטות והטילים שהפכו להיות חלק משגרת חייהם של תושבי יישובים אלה. לצורך העניין, בהנחיות פיקוד העורף האחרונות, ההנחיות לאזור עוטף עזה, מערב לכיש, מערב הנגב, מרכז הנגב ודרום השפלה, זהות לחלוטין וההתייחסות אל הרשויות המקומיות באזורים אלה הייתה כמקשה אחת. גם ההכרזה האחרונה על מצב חירום או מצב מיוחד, בדומה להכרזות קודמות ולהחלטות ממשלה קודמות, מתייחסת ליישובים הנמצאים בטווח שבין 0 ק"מ ל-40 ק"מ מרצועת עזה כאל מקשה אחת. כל אלה מעידים על כך שהנגב ומחוז הדרום, למרות ההגדרות השונות הקיימות כיום לשניהם, הם יחידה אינטגרלית אחת.

לפיכך, מוצע לקבוע כי הגדרת הנגב בחוק הרשות לפיתוח הנגב תתבסס על הגבולות שנקבעו בהודעה על חלוקת שטח המדינה למחוזות ולנפות ותיאורי גבולותיהם ולא על שיטת קסיני-סולדנר שהשימוש בה על ידי המרכז למיפוי ישראל הופסק.

כמו כן, מוצע לתקן את הגדרתה של רשות מקומית בחוק הרשות לפיתוח הנגב, ולקבוע כי היא תכלול גם מועצה אזורית, כך שמועצות אזוריות יהיו חלק מהרשויות המקומיות הכלולות במחוז לעניין החוק האמור.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אלכס קושניר וקבוצת חברי הכנסת (פ/2339/24).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת ינון אזולאי וקבוצת חברי הכנסת (פ/1227/23) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ינון אזולאי (פ/607/25).

הצעת החוק זהה לפ/607/25 ולא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ל' בסיוון התשפ"ג (19.06.2023)